

Nagyváradai Estilap

Szerkesztőség:
Károly herceg-utca 6. sz.

Szerkesztésért felelős:
MARTON MANO
főszerkesztő

X. évfolyam
273. szám

Kiadóhivatal:
HEGEDŰS HIRLAPIRODA
Bul. Reg. Ferdinand

Oradea—Nagyvárad
Csütörtök 1928 november 29

A kormány le akar számolni a szélsőségekkel

A vasárnapi rendbontás után. — Cuza tiltakozik antiszemita röpiratok lefoglalása ellen

Az ország egész közvéleménye még mindig rendkívül izgatottan tárgyalja azokat az eseményeket, amelyek vasárnap délelőtt Bukarestben az Emberi Jogok Ligájának gyűlése után lejátszódtak. Hivatalos megállapítás szerint — írják a kormányhoz közel álló lapok — ma már bizonyosnak látszik, hogy a kommunistaszínezetű zavargásokat azok a sötét hatalmak inscenálták, amelyek csak nem tudnak beenyugodni abba, hogy Romániában, ha kissé halványan s kissé erőteljesen is, de ki akar sütni a demokrácia napja. Amíg Bukarestben lelkiismeretlen bujtatók szélsőbaloldali jellegű excesszusokat rendeznek, addig az ország különböző részein

a szélső jobboldal a horogkereszt jegyében követ el kilengéseket.

Mindezekkel a szélsőséges törekvésekkel szemben, erélyes fellépést ígér a kormány. A bukaresti zavargások néhány résztvevőjét nyomban letartóztatták, az ügyészség fogházába szállították és a vizsgálóbíró már ki is adta ellenük a letartóztató végzést. Ami a másik szélsőség: az antiszemitizmus elleni fellépést illeti, úgy, azon a téren történt már annyit, hogy a jasi-i hatóságok elkobozták az antiszemita liga röpiratait. Cuza professzor Maniu Gyulához intézett táviratában már tiltakozott is a jasi-i hatóságoknak ez intézkedése ellen.

De mindez, amit a kormány a szélsőséges mozgalmak lecsillapítására eddig tett, még csak a kezdet kezdetének látszik, mert a bukaresti kormány

rendkívül erélyes represszáliákat jelentenek be a szélsőségesek ellen.

Mindenesetre, ezek a kilengések nagyon alkalmasak arra, hogy a Maniu kormány helyzetét egyre nehezebbé tegyék, az amúgy is eléve fennálló gazdasági bajok mellett. És annál nehezebb Maniu Gyulának a helyzete és annál súlyo-

sabb a legközelebbi jövő, mert a hatalmat vesztett liberális párt minden gesztusából az tűnik ki, hogy bosszúért iheg és hogy

igen rövid időn belül megindítja hadjáratát azzal a céllal, hogy a hatalmat ismét átvegye.

A liberális párt felől nem szabad illuziót táplálni

— Amióta Románia független állam — írja többek közt a német világlap — azóta első eset történelmében, hogy egy olyan kormánya van, amely nem valami titokzatos klikk akaratának, hanem a legszélesebb néprétegek évek óta egyre világosabban és egyre sürgetőbben kifejezett kívánságának felel meg. Ilyen értelemben azt a tényt, hogy a nemzeti parasztpártot megbízták a román államügyek vezetésével, valóban történelmi fordulónak kell tekinteni ez ország életében:

tegnapról mára tette meg Románia azt a lépést, amely a félhüberti oligarchikus államrendtől a demokratikus államrendhez vezet...

A román gazdasági és közigazgatási organizáció erőtel-

jesen véghezvitt európaiásítása szükségyszerűen rákeltett, hogy vesse a fejszét ama politikai és gazdasági hatalom rendkívüli akkumulációjának gyökereire, amely hatalmat a liberális párt kétségtelenül reprezentál. És bizony,

még ma is hatalmas ellenzékét jelent ez a liberális párt és semmiféle szentimentális illuziót nem lehet felőle táplálni.

Sikerülni fog-e az új embereknek ezek ellen a közvetlenül nem látható — a liberálisok a leplezés mesterei! — de valójában annál inkább befolyással bíró hatalom ellen fellépni, — ama hatalom ellen, amely egyaránt kiterjeszkedik a bankokra és a gyáriparra, a papságra és a hadseregre, a közigazgatás és a közvéleményt kialakítani hivatott tényezőkre.

Maniu ereje — egyben gyöngeség

— Óriási a hitel, amelyet a Maniu-kormány a nyilvánosság részéről élvez: nincs a mai Európában még egy kormány,

amely a legszélesebb néprétegekben, parasztpártoknál és polgároknál, munkásoknál és intellektuálisoknál ennyi oda-

Ellenforradalmi parasztmozgalom Oroszországban

— Az Estilap eredeti távirata —

Moszkvából jelentik: A kievi és csernigovi kormányzó-ságban kitört parasztmozgalom olyan fejleményeket mutat, a melyekre nem számítottak. A parasztság mindenütt egységesen mozdul meg. Mindenütt legyilkolták a helyi szervezetek vezetőit és titkárait. A kommunista párt székházai lán-gokban állanak. Megállapították, hogy a közelgő választásokon a parasztság minden helyen egységes listával akar föllépni, hogy letörje a kommunizmust.

adó, ennyi igaz lelkesedés szülte bizalommal találkoznék.

Ebben van az ereje, de talán gyöngesége is az új kormánynak.

Politikai sikere ugyanis sokkal nagyobb mértékben kötelezi pozitív, építő munkára, — mint bármely más, — normális körülmények közt hatalomra jutott kormányt.

Majd leírja a német lap a súlyos örökséget, amelyet Maniu a liberálisoktól átvett — és felveti a kérdést:

— Megvan-e Maniuban és barátaiban, akik kétségkívül legjobbakaratu gentlemanek, — az a herculeszi erő, amely szükséges ahhoz, hogy

ebből az Augiasz-istálló-ból európai értelemben vett államot csináljanak?

Maniunak és munkatársainak sikerétől függ nemcsak a kormánynak, hanem mindenképp a fiatal román demokráciának sorsa.

A román reakció le van győzve, de ráncs megsemmisülve.

Ez a reakció lesni fogja az új kormány gyöngeségének minden jelét. — hogy aztán alkalmas pillanathan ragadozóként vesse magát az áldozatra.

Poincaré levele a váradai Francia-Román Körhöz

Ismeretes már, hogy a nagyváradai Cercle Franco-Roumain (Francia-Román Kör) elnöke: Peter Julián közigazgatási főfelügyelő levelet intézett Raymond Poincaré-hoz a francia köztársaság miniszterelnökéhez, arra kérve az illusztris államférfit, hogy vállalja el a nagyváradai kör védnökségét.

Erre a levélre a francia miniszterelnök a következő választ intézte Peter Julianhoz:

Francia Köztársaság
Miniszterelnökség

Paris, 1928 nov. 15.

Elnök ur!

Ön szíveskedett felhatalmazást kérni tőlem arra, hogy a nagyváradai Francia-Román Kör a „Cercle-Raymond-Poincaré” nevet viselhesse.

Hálásan köszönöm ezt a figyelmességet és sietek Önnek tudomására hozni, hogy elfogadom a kör védnökségét.

Fogadja, elnök ur, megkülönböztetett tiszteletem nyilvánítását.

POINCARÉ s. k

Rágalmazási pörök napja a váradai törvényszéken

Ma többek között két rendkívül érdekességű rágalmazási pört tárgyalt a törvényszék. Az egyik, amelyet dr. Bolchis Viktor volt nagyváradai postaigazgató indított Eugen Craioveanu későbbi postaigazgató ellen, tulajdonképpen már felebezés utján került a törvényszék elé. Első fokon ugyanis a bíróság Eugen Craioveanunak ötezer lej pénzbírságra ítélte.

Craioveanu, olyan kijelen-

tést tett, hogy Bolchis a postaszövetkezettel kapcsolatban tolvajlást követett el.

Dr. Bolchis főljelentést tett Eugen Craioveanu ellen.

A másik rágalmazási pör két ismert nagyváradai cég között folyik. Hartman bóröndgyáros perelte be Friedmann Armin, egy bóröndáru cég társtulajdonosát rágalmazás, becsületsértés és hitelrontás címén.

Az előzmény itt az, hogy Hans Deuter augsburgi cég in-

formációkat kért a kitünő bíró Hartman bóröndgyártól Friedmannra vonatkozólag. Az adott információ a jelek szerint, nem felelt meg Friedmann Armin izlésének, mert Hartmann azt is írta, hogy

Friedmann ötször volt fizetésképtelen.

Hartman bóröndgyáros állításainak igazolására közel harminc nagyváradai tanút jelentett be.

December 31-ig meghosszabbították a lakások összeírását

Az igazságügyminiszter érdekes rendelete

Az ország egész területén, így Nagyváradon is hetek óta folynak a lakásösszeírási munkálatok. Most egy újabb igazságügyminiszteri rendelet kellő megvilágításba állítja elénk az összeírás célját.

E rendelet első pontja kimondja, hogy a lakások össze-

írását egész

december 31-ig meghosszabbítják.

2. A kérdőíveken ki kell tölteni, hogy a jelenleg elfoglalt lakásért 1914-ben mennyi bért fizettek. 3. Új, vagy régi lakásban lakik az illető? 4. A rendőr-

közegek és rendőrtisztviselők bánjanak udvariasan a közönséggel. 5. Az összeírásokon részt vehet ugy a lakók, mint a háztulajdonosok egy-egy delegátusa. És végül: 6. Munkások vasárnap délelőtt 8-12-ig jelentkezhetnek összeírás cél-

fiatal játékosai: Steiner Fogel, Salamon és — óriási meglepetésre — kevés híján az összes díjakat elhozták. Ettől kezdve minden versenyen a váradiak domináltak. Legutóbb Temesváron bizonyították be versenyzőink, hogy ping-pong sportunk messze a többi romániai város felett áll.

A verseny rendezése nem volt kifogástalan. Habár az Unió mindent elkövetett, mégis voltak kisebb-nagyobb hibák. Ezek közé tartozik az is, hogy a férfi egyes döntőjét, amit a nagyszerűen játszó Fogell (NAC) nyert meg — éjjel félháromkor fejezték be.

Péntektől:

Virradat

Filmpalace-Apolló

IDEGEN LEGIÓ

Szüntelenül dühöng az orkán Nyugat- és Dél-Európában

Párisból jelentik: Az orkán szüntelenül dühöng Nyugat- és Dél-Európában. A La-Manche csatornán minden forgalom szünetel. Már Spanyolország is bele került a viharzónába. Az athéni kikötőben a vihar nagy pusztítást okozott.

A „Salento” olasz gőzös 27 emberrel elsüllyedt. A Szajna negyedfél métert emelkedett. A legtöbb franciaországi és hollandi folyó kiáradt és óriási károkat okozott. Belgiumban az eddig megállapított kár huszmillió belga frank.

SPORT

Apró feljegyzések a nagyváradai ping-pongozók temesvári diadalairól

Tavaly ilyenkor még az ismeretlenség homályában rejtőzött a nagyváradai ping-pong sport.

A karácsonykor lebonyolított kolozsvári országos versenyen indult először a NAC három

Minőségben, árban utólríhetetlen
Hófehérke
harisnyaház
Egyesületi-tér, Sas-palota!

A csapatversenyben az ATE együttese már 4:2-re vezet a NAC ellen, amikor a formába jövő Steiner 4:3-ra javít, majd Fogel egyenlít. Végül Steiner fölényesen veri Albertet és így a döntőben nyer a NAC 5:4-re.

Péntektől:

Virradat

Filmpalace-Apolló

Mintha a földből nőttek volna ki a Makabea fiatal játékosai: egymásután több első és második díjat hoztak. Ha Molnár Annusnak kis szerencséje van, ugy fölényesen kellett volna nyernie a női egyest. A másik Makabea hölgyversenyző, Papos Irma szintén szép sikereket könyvelhet el. A többiek: Schlesinger, Taglicht és a kis Goldstein szintén kiválóan szerepeltek. Goldstein óriási lámpalázzal küzdött. All ez a leányokra is.

Péntektől:

Virradat

Filmpalace-Apolló

A NAC híres triójából Steiner érdemi a legtöbb dicséretet, mert Királyhágón, ahol alkalmazásban van, alig nyílt alkama tréningelni és még így is hámulatraméltóan játszott.

Temesvár bajnoka Fogel idegölő fakir-játékával biztosan és megérdemelten győzött. A trió harmadik tagja, Salamon versenyen még soha ilyen jól nem játszott, de szerencsétlenségére az elődöntőben mindig Steinerrel vagy Fogellel került össze, akik kivetkék.

A Crisana egyetlen reprezentánsa, Székely szintén hozott díjat.

Péntektől:

Virradat

Filmpalace-Apolló

* Adakozás. A népkonyhának János 200 leit adott. Eljuttatjuk.

Holnap

adják ki a fenmaradt

F, G (Gonda Kálmánig) és I betűk választási igazolványait

Apolló mozgószínház	Filmpalace	Heymanszinkör
Szerdán 5, 7 és 9 órakor: Öreg ember nem vénember (Nagy titok) Főszereplők: Dolly Grey, Andre Mattioni és egy 4 éves drága kicsi fiúcska. Ezt megelőzi egy mulatságos burlész.	Ma ésholnap: Apáca naplója 8 nagy felvonásban. Legközelebbi műsor: Virradat A legnagyobb és legszebb Fox-film.	Mától: Tilos a flört PUTTY LIÁVAL A legmulatságosabb katona-film. Rendes helyárrakkal. ? Idegen légio?
Legközelebbi műsor: Virradat		

NAGYVÁRAD A FEJLŐDÉS UTJÁN...

Végre betonozzák a piacteret, utakat képeznek a telepeken és kiburkolják az elhanyagolt utcákat

Köszeghy főmérnök munkaprogramja

A nagyváradai utcaburkolatokra, járdákra, uttestekre sok a panasz. Ez érthető is, mert a legutóbbi évek költségvetése igen mostohán bánt az utcakövezési programmal. A jobb megértés reményében, most a főmérnöki hivatal elkészítette a legsürgősebb tennivalók terveit. A teljes program végrehajtásához, magától értetődik, nagyon sok pénz kell. Ha azonban a város nem tudná folyósítani a szükségelt összegeket, ma már elképzelhető a megoldás — tekintettel a sürgősségre, — kölcsön útján is.

Az Estilap munkatársa felkereste Köszeghy József főmérnököt, aki a műszaki ügyosztály érdekes programjáról a következőkben nyilatkozott:

— Más városokhoz képest, Nagyváradon az utcaburkolások kérdése nagyon el van hanyagolva. Ennek az az oka, hogy a költségvetés nem gondoskodott kellő fedezetről. Több bizottsági tag nyilatkozott az iránt, hogy az idén

a burkolásokra számba vehető összeget fognak beállítani.

— A legszükségesebb burkolatok, amelyeket már nem lehet tovább halasztani, a piaci árusítóhelyek kikövezése, amelyet betonlapokkal fogunk lefedni, hogy később — a vásárcsarnok építkezése alkalmából fellehessen szedni s másutt újra letenni. Annyi jogos és méltányos panasz van, hogy

az élelmiszerpiac és a csirkepiac kiburkolása feltételül megelőz minden egyéb burkolási munkálattal.

(Ezzel a kérdéssel éppen a rendőrség egy átirata kapcsán lapunk e számának más helyén is foglalkozunk. Szerk.)

— Tenni kell valamit azután a külső kolóniák érdekében is. Legalább annyit, hogy

a telepek főutvonalait — ha primitíven is, — de járhatóvá tesszük!

— Ezek a telepek: a Keztyüs- és Bernáth-telep, a Köblös telep, — ahol egy hidépítés is esedékes és a Munk-telep. A műszaki ügyosztály az erre vonatkozó mérnöki feltételeket már elkészítette. Megcsináljuk az ut földmunkáját, kavicsolását és a járda kétoldali szegélyezését. Minthogy ezeket az utakat végleges nivóval fogjuk elkészíteni, szó lehet arról, hogy a vízvezeték berendezések is véglegesen elkészüljenek. Módját akarjuk ejteni, hogy a többi telepek is sorra kerüljenek, de szükséges, hogy az érdekeltek már több ízben felajánlott hozzájárulásukat megadják. Ilyen hozzájárulásokra a belvárosi utcák részéről is reflektál a város. A közforgalom érdekében a Calea Victoriei (Kolozsvári) utcát végleges burkolattal látjuk el. Ugyanez a szempont érvényes az Avram Iancu (Kossuth Lajos-utca és a Mosoiu (Mezey Mihály)-utca és a Cuza Voda (Szacs vay)-utcát illetően. — Ezek az utcák kockakö, fejkö, vagy bazalt kiskö burkolatot kapnak. Az olasz városrészek a főutba betorkolló utcái közül meg kell csinálni a megyeház és a törvényszék előtti ut-

carészt, valamint a Szaniszló-utcát és a Sal Ferenc-utcának a katonai kórház előtti szakaszát, a Rimanóczy-utcát és a Nagy Sándor-utcát, ahová aszfalt-burkolatokat kombinálhatunk.

— Sok panasz van a járda-burkolatokra is, különösen a régi, elkopott kockás járdákra és a homokjárdákra. Ezek közül a nagyforgalmu vonalakon aszfaltjárda készül a Cuza Voda, Szacs vay-utcán, a Lakatos-utcán, a Temető-utcán és a Széles-utcán. A kockaköanyagokat felfogjuk használni a külterületeken járdakö szegélyezésre. Szükség volna a Rulikovszky-ut külső végén járda készítésre a temetőbe vezető uton, ugyanígy az olasz temetőbe.

Kicsérélik a villamossínket a Barátok templomtól az állomásig is, ahol szintén új burkolatot fektetnek le.

— A főuton nagyszerűen bevált az új rendszer, azóta nem kopik a járda. Az Egyesülési tér husz éves burkolatát is lassankint át kell cserélni.

— A műszaki ügyosztályban ezek a megoldandó munkálatok teljesen elő vannak készítve. Csak a szükséges pénz kell a tervek végrehajtásához.

Javult az angol király állapota

— Az Estilap eredeti távirata —

Londonból jelentik: A yorki herceg, — az angol király második fia, — kijelentette, hogy atyja állapotában kisebb javulás állott be.

Az „Evening News” jelentése szerint, hivatalosan cáfolják azt a hírt, hogy György herceget, a király harmadik fiát Nyugat-Indiából visszahívják. A király egészségi állapota egyébként — e lap szerint — nagyjában változatlan.

Hivatalosan cáfolják a walesi

herceg visszahívásáról szóló hírt is.

Kedden késő este kiadott jelentés szerint, a hőmérséklet kissé alacsonyabb; a király ereje nem csökkent.

Az admirális utasította az „Enterprise” cirkáló, hogy Dar-es-Salam-ban rendelkezésre készen álljon, hogy a Dél-Afrikából hazatérő walesi herceget Londonba vigye.

Swetterek, keztük, tricóáruk

Hófehérke

harisnyaházban

legjobb és legolcsóbbak!

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Szerda, nov. 28., este negyed 9 órakor: Szeretlek. Ötödször. Napibérlet 11. sz. C) bérlet. Sorozatsz. 79.

Csütörtök: (nov. 29) este negyed 9-kor Éva grófnő. Operette újdonság. Karácsonyi lívél, Kondor Ibolyával, Kun Magdával, Sólvom Győzővel, Tompa Bélával, Ihász Aladárral, Leövey Leóval, Selmeci Mihállyal. Bérleten kívül. Esti előadás mérsékelt helyárakkal. Sorozatsz. 78.

Péntek (nov. 30) Román előadás próbája.

Szombat (dec. 1.) d. u. 5 órakor Régi nyár. (Operette újdonság. Kondor Ibolyával, Kun Magdával, Tompa Bélával, Ihász Aladárral. Rendes helyárakkal. Sorozatsz. 80).

Szombat (dec. 1.) este román előadás.

Vasárnap (dec. 2) d. u. 3-kor János vitéz. (Mérsékelt helyárakkal. Sorozatsz. 81.)

— Ma este: Szeretlek. Negyedik előadása lesz ma este a „Szeretlek” című diadalmas sikerű, gazdag párisi revü-újdonságnak.

— Cárévis. A bécsi Johann Strauss színházban tegnap este nagy jubileum volt: 200-adszor adták elő Lehár Ferenc legújabb és legszebb operettjét, a „Cárévis”-et. A jubiláris előadást a világhírű magyar szerző, Lehár Ferenc személyesen vezényelte s az osztrák főváros közönsége elragadtatott lelkesedéssel ünnepelte a jubilánst. Ennek a legszebb Lehár operettnek, a „Cárévis”-nek vasárnap este 9 órakor lesz Váradon a lázas izgalommal várt premierje. A két vezető szerepet Karácsonyi lívél és Sólyom Győző fogják játszani s az előadást Török Emil dirigálja. A „Cárévis” egyelőre négy egymástáni estére van kitűzve.

— Csütörtökön este: Éva grófnő. Az idei évad legnagyobb sikerű operette-újdonsága, az „Éva grófnő” kerül színre csütörtökön este Karácsonyi lívél a címszerepben, bérleten kívül és mérsékelt helyárakkal.

— Szombaton rendes helyárakkal: Régi nyár. Kilencedik előadása lesz szombaton a nagyszerű magyar revü-operettnek, a „Régi nyár”-nak, Kondor Ibolyával és Kun Magdával a vezető szerepekben. Minthogy szombaton este román előadás van, a „Régi nyár” előadását 5 órakor kezdik kivételesen.

— Vasárnap 5 és fél órakor: „Szeretlek”.

Külföldi

BUTOROK

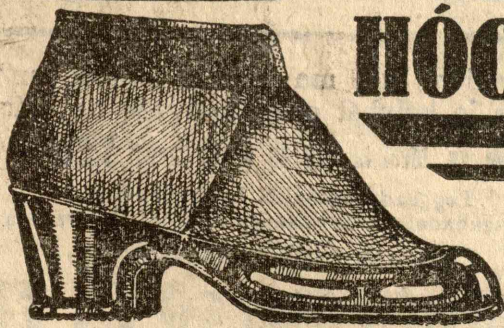
háló, ebéd, uri szobák alkalmi el-
árusítása 1031

hallatlan

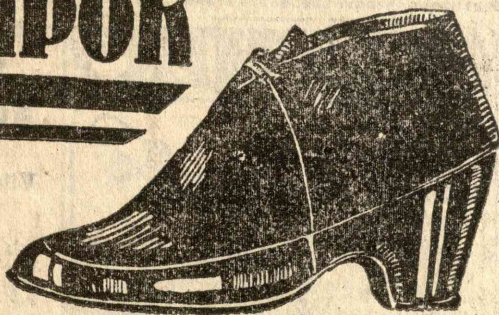
olcsó árban

Waldnernél

Nic. Jorga (Zöldfa-utca) 19

HÓCIPŐK

Fekete, barna, drapp és szürke színekben

Lei 360-tól és

Tretorn-, Wimpassing- és Baia-gyártmányok

Reichard Dezső és Fia cégnél

Fekete színben

Lei 300-tól

Nincsen torlódás a választói igazolványok kiváltásánál

Nincsen mindenki kiváltani igazolványát. — Idegenből beköltözöttek szavazati joga

A törvényszék épületének II. emeletén, a kereszt folyosó 134. sz. szobájában, Tripsó Sándor dr és Urszinyi József dr bírák vezetése alatt folyik a választási igazolványok kiszolgáltatása. Naponta 1400 igazolványt kontempláltak a kiosztásra, azonban alig vesznek ki 400 darabot, vagyis 30 százalékát. Felhívjuk a választó közönség figyelmét arra hogy oly rendben és nyugodtan történik a kiosztás, hogy tumultus egyáltalában nem történhetik, várakozásra nincs szükség és nagyon helytelenül cselekszenek azok, akik nem mennek el most igazolványaik után, mert később bizonyosan nagyobb nehézségekbe fog ütközni. Reggel 9 órától délután 2 óráig és délután 4 órától este 6 óráig osztják az igazolványokat, tehát olyan időpontokban, amikor mindenki szakíthat magának pár percet igazolványa kiváltására. Mindenkinek személyesen kell jelentkeznie az igazolványért, mert a kiosztó bírák felelősek azért, hogy idegen kezekbe ne kerüljön. Ezért történik meg az, hogy kocsisoknak, cselédeknek és más alkalmazottaknak, akiket állítólag gazdájuk küldött fel, nem adták ki az igazolványokat. Ismételt felhívjuk a választó polgárságot, siessen igazolványát kiváltani.

Többen fordultak a Magyar Párt irodájához olyanok, akiknek valamilyen más községben, az ország valamelyik más városában van szavazati jogosultságuk, időközben azonban Nagyváradra költöztek. — hogy hogyan tudnának választási igazolványhoz jutni? Ezek tudomására adjuk, hogy szavazati jogosultságuk csak akkor érvényes Nagyváradon, ha a múlt év decemberében az illetni választási névjegyzékbe való felvételüket kérték volna. Tehát csak ott szavazhatnak, ahol a választási névjegyzékbe fel vannak véve.

Felhívjuk azokat, akiknek a mostani választás alkalmával

választási joguk nincsen, de román állampolgárok és 21. életévüket betöltötték, hogy december havában a városházán benyuj-

tott kérvényben kérjék a választási névjegyzékbe való felvételüket. Amennyiben a városházán nem vennék föl őket december 31-éig, úgy január havában felebbezéssel éljenek a járásbíróshoz. — Kérvény-mintákkal szívesen áll mindenkinek rendelkezésére a Magyar Párt irodája.

A Magyar Párt elnöksége.

Chaplin a dicsőségről

Charlie vall az életéről. — Zár ándoklás a vén Európában

Az a könyv, melyet Charlie Chaplin írt az utazásairól, — most hagyta el a sajtót — rendkívül érdekes és megindító. Chaplinban irói tehetség is lakozik: elmés, érzelmes, anélkül, hogy érzélgős volna, akár a vásznon.

Megindító egyszerűséggel meséli el, hogy rándult át Hollywoodból a vén Európába, hogy más levegőt szivjon és kicsit pihenjen. Utja azonban nem volt olyan nyugalmas, amint képzelte: újságírókkal kellett küzködni, a hajó utasai állandóan zaklatták autogrammokért, a bámulók tömege mindenütt várta, hivatalos fogadtatásokon kellett részt vennie, miniszterekkel kellett vitatkozni, akik mindenáron ki akarták tüntetni. (Levele annyi érkezik, hogy hat gépirókisaszszonyt szerződött s egy titkárnőt, hogy felelhessen mind-egyikre).

Ő azonban nem panaszkodik, de nem is dicsékszik. Nincs benne semmi álszerénység. Törődelmesen bevallja, hogy híres embernek lenni bizony kellemes. A népszerűség sok zaklatással jár, de ha ez elmaradna, talán nélkülözne is.

— Mindez — írja — elámit, megindít, de végeredményben tetszik nekem.

Lelkesen lép angol földre, Londonban keresi ifjúkori emlékeit.

— Milyen melegen fogadtak — írja. — Vajjon megérdemlem-e ennek a szeretetnek csak egy szemernyijét is? Magamba mélyedek s szemlét tartok azon, amit eddig csináltam. Ez nem valami sok. Semmiesetre sem érdemlem meg ezt a nagy lühhőt. Charlot, a katona nem volt rossz. De ennyi fölfordulást egy egyszerű mozzinész miatt? Most különben magánember vagyok. Ez egy kissé mélabussá tesz. *Kellemes híresnek lenni.*

Londonban a múlt szellemeit idézi, találkozik az öreg vakemberrel, akinek ujjai a biblia domborműves szövegét tapogatják, gyermekekkel, akik arra emlékeztetik, ki volt egykor, fölkeresi a borbélyműhelyt, ahol mint segéd szappanozta a vendégek állát, a régi szállodáját, az utcasarkot, ahol tizenkilenc éves korában dobogó szívvel várta kedvesét.

Derékig érő sár a váradi piacon

A rendőrség emiatt átlratban fordul a polgármesteri hivatalhoz

A nagyváradi piac már nem egyszer adott témát az újság számára. Egyenesen megszégyenítő az, hogy egy százezer lakosú városnak ilyen botrányos módon lezúllott piaca van. Most, hogy az államrendőrség fokozottabban ellenőrzi a váradi piacot, a hétfői hetivásáron többek között azt is megállapította, hogy a piac mai állapotában igen alkalmas arra, hogy járványt terjesszen. Sőt feltehető, hogy

a járványos betegségek innen, a váradi piacról terjedtek tovább.

A rendőri jelentés szerint hétfőn

derékig érő sárban vonultak fel az élelmiszerekkel megrakott szekerek a piacra és a termelő kénytelen volt áruját a vizes, sáros talajra kirakni.

A rendőrség ma délelőtt a tisztifőorvosi hivatal útján átlratban fordult a polgármesteri hivatalhoz és ebben a beadványában feltárja a váradi piac szomorú helyzetét. Megemlíti a rendőrség átlratát, hogy annál is érthetlenebb ez a megbotránt állapot, hiszen pár száz szekér kavicssal legalább

— Itt vagyok, — írja, ifjuságom kellős közepén és mégis valahogy kivüle. Ugy rémlik, mintha üvegen át szemlélném. Teljesen világosan látom, de mikor kinyujtom kezem, hogy hozzáérjek, semmi sincs, csak az az üveg, melyet az évek közm és közé toltak...

Párisban görbe éjszakáját csinál egy francia íróval, a kabarekat járja. Berlinben megismerkedik Pola Negrivel egy éjszakai mulatóban, ahol orosz menekültek játszanak.

Érdekes az, amit a H. G. Wells-szel való találkozásáról ír:

— Azon tünődöm, vajjon Wells csakugyan vágyakozott-e megismerni engem, vagy azt akarta, hogy inkább — én ismerjem-e őt?!

Az embereknek, akik politikai meggyőződése iránt érdeklődnek, mindig azt feleli hidegen és előkelően:

— Nem foglalkozom politikával.

ideiglenesen rendbe lehetne hozni a piacot. A közegészség leromlása föltétlenül a piaci állapotokra vezethető vissza és a rendőrség ezért minden felelősséget a városra hárít.

Mindenben osztjuk a rendőrprefektura véleményét, hiszen az Estilap hasábjain már nem egyszer fölhiptuk a város vezetőségének figyelmét a megdöbbentő piaci viszonyokra. Reméljük, hogy a város nem fogja tovább halasztgatni ezt a fontos kérdést és rövidesen hozzá fog a váradi piac rendbehozásához.

NYILTÉR

Tisztelettel hozzuk tudomására a nagyérdemű építető és butort vásárló közönségnek, hogy megboldogult édesapánk örökébe lépve, a *Strada Hasdeu (Hármas-utca) No. 5. szám alatt lévő asztalos-üzemünket fenntartjuk* s azt továbbra is teljesen azon a szolid alapokon vezetjük, mint azt boldogult édesapánk vezette. Van szerencsénk megemlíteni, hogy üzemünkben minden e szakmába vágó dolgot gyártunk. Épületasztalos munkáknál, portáléknál, üzlet- és lakásberendezéseknél készséggel állunk bárkinek is rendelkezésére. Raktárunkon levő kész butoraink bármikor megtekinthetők. Legfőbb törekvésünk, hogy izléses, tartós, szolid munka és pontos kiszolgálás mellett a legmesszebbmenő igényeket is kielégíthessük.

A 28 év óta fennálló üzemünket és magunkat a mélyen tisztelt közönség pártfogásába és jóindulatába ajánlván, vagyunk teljes tisztelettel:

Széles Kálmán és Gábor.

— kályhával fűt ma már a „Makk-ász“ is. Ha jó kályhát akar, szerezze be már is.

10 kg. fával fűt egy 80 m³-es szobát **24** órán át

Leggazdaságosabb. Leghigiénikusabb. Világzabadalom. Tartóssága örökös! Tíz évi garancia!

ARLAPOT KÉSZSEGGEK KÜLD:

Szántó Dezső és Fia

Oradea, Str. Mărășesti: 8. Telefon 4-91.
868 Városi Iroda: Str. Avram Iancu 8.

Acéllemez-redőnyök, Esslingeni faredőnyök. Vasszerkezeti cikkek.

Akik a siring vizzik a gyűlöletet...

Tábornok és polgármester konfliktusa volt ellenségek sirjának feldiszítése miatt

Párisból jelentik:

A „L'Oeuvre” szenzációs tudósítást közöl egy kellemetlen incidensről, amely november hó 11-én, a fegyverszünet tizedik évfordulójának napján Fontainebleauban történt. A kínos ügy főszereplői: Fontainebleau polgármestere és egy francia tábornok. A tábornok ez alkalommal kimutatta szélsőségesen sovíniszta érzelmeit, — viszont a polgármesternek ugyancsak becsületére válik viselkedése.

Ugy történt a dolog, hogy Matry polgármester, mint az előző években hasonló alkalommal, úgy az idén is feldiszítette

virágokkal és francia zászlókkal

a fontainebleau-i temetőben nyugvó 388 szövetséges és hat német katona sírját. A fontainebleau-i volt harcosok egyesületének elnöke: Arrault tábornok

sértőnek találta azt,

hogyan a polgármester a francia és a német hadisírokat egyenlő elbánásban részesíti és ezért, először a városházán tiltakozott hevesen a német sírok feldiszítése ellen. Mivel ennek a tiltakozásnak nem volt sikere, Arrault tábornok a temetőbe ment

letépte a német katonák sírjáról a francia zászlót és a virágokat

és az utáltra hajította. Egyben sértő kifejezésekkel illette a polgármestert.

Ezzel a hallatlan eljárással foglalkozott aztán Fontainebleau városi tanácsa is. Matry polgármester a tanácsnak ezen az ülésén először ismertette azt a levelet, amelyet ebben az ügyben Arrault tábornokhoz intézett. Majd, miután leszegezte, hogy Fontainebleau városa a német katonák sírjának fel-

diszítésével már évek óta fennálló tradíciót folytatott, — ezt mondotta a polgármester:

— A háború idején, mint katonatorvos, sebesülteket és halálklókat gondosan kezeltem és akkor megállapíthattam, hogy

a rettentő háború áldozatai — franciák épenugy, mint németek — a kórházban teljesen egyetértettek arra nézve, hogy a háborút kárhózzatni kell.

Halottakkal szemben nem tehetek semmiféle különbséget és azt hiszem, Fontainebleau városának csak becsületére válik, ha az egykori ellenségre, aki a város temetőjében nyugszik,

ugyanúgy gondol, mint a szövetséges csapatok halottaira. *A leghatározottabban helytelenem azokat az érzelmeiket, a melyek egészen a siring vizzik a gyűlöletet és a bosszút.*

Ezenkívül rámutatott a polgármester arra, hogy *a francia zászló mindig épen úgy meghajolt az ellenség koporsójánál, mint a legyőzött csapat előtt.* Végül megjegyezte a polgármester, hogy ezért a kegyelet-sértő aktusért bünvádi eljárást is indíthatna Arrault tábornok ellen, de inkább Fontainebleau lakosságát hívja bíról.

A polgármester szavait a városi tanács többsége nagy tetszéssel fogadta.

Ötmillió bírság — selyemcsempészetért

Csernovicból jelentik: Az itteni vámhivatalnál tegnap, a mikor tizenhét csomag árut kiszolgáltattak, az elvámolást végző közegek rájöttek arra, hogy mind a tizenhét ládában selyem van, holott a deklarációban egészen más áru szerepelt. Harminc kiló selyem és ezer tucat selyemzsebkendő

volt a csomagokban. Avizsgálat megállapította, hogy egy Berger nevű bécsi cég adta fel az árut, Perlmutter és Rumstein csernovici kereskedők részére.

A vámhivatal, a szokásos jegyzőkönyv felvétele után, öt millió lejes bírságot rótt ki.

Iliescu h. pénzügyigazgató nevében vásárolt cukrot egy szélhámos

Kellemetlen meglepetés érte tegnap délelőtt Gheorghe Iliescut, a nagyváradi pénzügyigazgatóság helyettes adminisztrátorát: ismeretlen szélhámosok fölhasználták Iliescu adminisztrátor nevét, — és aláírását hamisítva, vásárlásokat eszközöltek. Csupán a véletlen jászott közre, hogy G. Iliescu értesítést szerzett a történetéről.

A fő utca egyik cukorkaüzletének tulajdonosa tegnap felküldte alkalmazottját a helyettes adminisztrátorhoz egy 750 lejes vásárlásról szóló számlával. Iliescu módfelett elcsodálkozott, amikor a számlát megpillantotta, annál is inkább, mert a számlán felsorolt cukorka árak alatt ott volt az aláírása is, amelyről azonban rögtön kiderült, hogy valaki odahamisította. A pénzügyi adminisztrátor helyettese kijelentette, hogy senkinek sem adott megbízást, hogy részére ilyen nagymennyiségű cukorkát vásároljon. Az aláírás pedig egyáltalán nem tőle ered.

Az alkalmazott meglepetéssel értesült arról, hogy Iliescu mit sem tud az egész vásárlásról és visszament az üzletbe, hogy főnökével közölje a dolgot. A főnök aztán maga sie-

tett fel a pénzügyigazgatóságra és előadta, hogy a múlt hét egyik napján egy jómegjelenésű fiatalember állított be az üzletébe:

— *Kérem* — mondotta a fiatalember — *Iliescu helyettes adminisztrátor ur küldött, hogy az itt felsorolt cukorkákat csomagolják be részére.*

És át is nyújtotta a helyettes adminisztrátor aláírásával ellátott megrendelő lapot. Ter-

AZ ESTILAP PANASZKÖNYVE

Az alábbi levél válasz a „Nagyvárad” egyik utóbbi számában a jósnők ellen irt cikke. Érdekes stílusa miatt tartjuk érdemesnek e levél közlését.

Mélyen tisztelt Szerkesztő ur!

A nagy műveltség korszakának küszöbén mozognak az emberek ezrei, akik az erkölcsök törpülését, lenyomását hurcolják keblük kiellen sivatagján. De mégis valami különös hatások karjai nyulnak az emberek lelkeihez, fölszólitván értelmüket különféle teendőkre. Így nálunk, Váradon is, mutatkoznak e fajta teendőségek egy sorsostromolt urinó hi-

mészetes, a kereskedő nem kétkedhetett az aláírás valódiságában és szó nélkül kiszolgáltatta a megrendelt árut.

Miután feltehető, hogy az illető esetleg másutt is visszaélt Iliescu helyettes adminisztrátor nevével, a feljelentést megtették az államrendőrségben, amely most nyomoz a szélhámos után.

Nagyvárad utcai démonai ellen szigorúan lép fel a rendőrség

Közlekedési rendelet...

Az utóbbi idők során egyes váradai utcákon feltűnő módon elszaporodtak a prostitúciót űző nők, akik közül egyik-másik indiszkrét megjegyzéseket tett a járókelőkre. Ezek a nők már mihelyt sötétedni kezdett, nyomban megkezdtek séjűlköket.

A rendőrprefektúra végre rendet akar teremteni ezen a téren és mátol kezdve, a következő szigorú intézkedéseket léptette életbe:

— Ma estétől kezdve ilyen fényképes igazolvánnyal rendelkező és állandó orvosi ellenőrzés alatt álló nők 10 óránál előbb nem tartózkodhatnak az utcán. Tíz óra után pedig csupán a Cuza-Voda (v. Szacsavay)- és a Mosoiu tábornok (v. Mezey Mihály)-utca sarkáig közlekedhetnek. A színház és mozi előadások után pedig csupán az Egyesülési (v. Szent-László)-tér sarkáig. Az ilyen igazolványos nők a hidon túl semmiesetre sem jöhetnek át, a főutcán pedig nem szabad járkálniuk.

— A rendőrség, amennyiben ezeken a helyeken ilyen nőket talál, az idevalókat nyomban dologházba utalja, az idegerek pedig toloncuton hazakísérteti illetőségi helyükre.

Az államrendőrség reméli, hogy ezekkel az intézkedésekkel rövidesen megtakarítja a váradai utcákat. Hasonlóan legszélesebbkörű ellenőrzés alá veszik a magántalálka helyeket és a randevura berendezett szállodákat is.

Trieszli kávé- és tea-behozatal

jósno Nagyváradon" c. ciklre az, hogy nem illik alaptalan véleményeket a kíváncsi publikum szeméi elé tárni. A spiritizmus eszközeit nem szabad fölcserélni a népbuítás fogalmával és az ókusz-pókusz semmitérő, értéktelen kifejezésével. A mai kor műveltsége mégis megengedi, hogy olyan egyének látogassák meg a „népbuítót”, akiket Szerkesztő ur féktelen stílusa mélyen megsértett magas hivatalukban. Tehát ha nem kíméli meg a tulerősen kifejezett „népbuítót”, kérnénk szépen megkímélni a publikumot, mert

Zugkereskedők veszélyeztetik a Strada Alexandri (Teleki-utcai) fűszeresek existenciáját

Mélyen tisztelt Szerkesztő ur! Miután mi már több ízben emeltük fel panaszunkat Putici Traján volt rendőrprefektus urná) — minden eredmény nélkül: kénytelenek vagyunk szavunkat a nyilvánosság előtt megismételni.

Egyes Alexandri (Teleki)-utcai bodegákban minden ipar engedély nélkül komplett fűszerüzlet is működik. Nem nyíltan, mert hiszen erre nem merészkednek, hanem, mint ahogy ez természetes is, titokban árulják a fűszert. Az egyik bodegás például a pincéjében, a másik az üzletben a pult mögött. Mi Teleki-utcai fűszerkereskedők súlyosan érezzük ennek az illegális konkurrenciának a terhét. Reánk arányta-

egyik sem jár oda „butulni”, hanem megtudni azt, amit az élet részükre ajándékoz. Nem akarjuk azok neveit korlátlan cikkéhez fűzni mert magas névük tömegemberek vezetéséhez vannak kötve, tehát elég védetté találjuk azt, akit a rendőrség figyelmébe emelt.

Ugyanezért minden evinimentet, vagyis eseményt tessék az igazság láncával mérni, hogy ne szüljön elégtelenséget a féktelen írói ambíció.

Tisztelettel

Több nagyváradai spiritiszta.

lanul nagy adó van kivette és nyögünk a különböző közterhektől, míg viszont a bodegás kollégáink a markukba nevetnek.

Tisztelettel kérjük, hogy ezek a bodegák hogyan és miképpen árusíthatnak ünnepnapokon is fűszert minden ipar engedély nélkül. Kérjük a hatóságokat, indítsák meg a legszigorúbb sürgős vizsgálatot ebben az ügyben, mert a Teleki-utcai kiskereskedők existenciája forog kockán és a helyzet már tovább türelhetetlen.

Abban a reményben, hogy panaszunkat sürgősen orvosolják, vagyunk Szerkesztő urnak mély tisztelettel:

Az Alexandri (Teleki) utcai fűszerkereskedők.

Bűnös-e Ardevan Ille, a volt margittai adóellenőr?

Az Estilap tek. szerkesztőségének. A múlt héten egy cikk jelent meg Ardevan Ille adókontrollorról az Estilapban, a mely zsarolóknak nevezte őt. Többek között közölték önk, hogy ötven terhelő tanu van elene és mellette is vagy husz. Mindenekelőtt rátérek az előzményekre, amely néhány kereskedőt arra indított, hogy elhelyeztesse innen, Margittáról Ardevan urat. Ardevan Ille egy talpig becsületes ember, amilyen Margittán talán még nem is volt ellenőri minőségben. Néhány nagy kereskedő, akinek a szesztörvény nem tét-szett valami nagyon, segíteni akart a dolgon és illegális szeszt hozott forgalomba. Ardevan Ille teljes szigorral lépett fel az illetőkkel szemben. A kereskedők próbálkoztak al-

kudozni Ardevan-nal, de nem sikerült a dolog, tehát feljelentették ezt az ellenséget és győztek is, bár a különböző vizsgálatok csődöt mondtak. Amióta Margittán Ardevan volt az adóellenőr, azóta a jómódúak, több adót fizettek, mint régen, de a szegény emberek sokkal kevesebbet.

Ardevan maga kérte az ügyészségi vizsgálatot maga ellen. De minden nyomozás és vizsgálat meddő maradt. Az az állítólag megzsarolt malmos sem tud bizonyítani Ardevan ellen. Az ő panaszja abból ered, hogy nem akart rendesen adót fizetni.

Ardevan Ille jelszava ez volt: A kisembereket hagyom tollasodni, hagyom lihegni őket, amig erőhöz jutnak.

Egyszer Dombroviceanu dr. közjegyző jelen volt, amikor Ardevannak adókiivetés előtt 10 ezer lejt küldött egy kereskedő. Az ellenőr habozás nélkül, visszaküldte a pénzt a kereskedőhöz.

Őt egy finom uriembernek ismeri mindenki.

Tisztelettel

az Estilap egyik hű margittai olvasója

HIREK

* Schubert-mise a székesegyházban. A székesegyházi ének-és zenekar Schubert centennárium alkalmából vasárnap délelőtt 10 órakor megismétli Schubert magánzólamokra, vegyeskarra és zenekarra irt G-dur miséjét. A magánzólamokat éneklék dr Palládyné, Bakosné, dr Krüger és Schlattau. Orgonán játszik: Nevoráll István. Introitus és communio Griesbacher Repertorium choraléjából. Graduale, Bánáss: Dextera és offertoriumra, Bánáss: Timebunt gentes. Az előadást Bánáss dr vezényli.

Megjöttek a huszárok Putty Liával a Heyman Szinkörben.

Filmpalace ma: Apáca naplója

* Pályázat orvosi állásra. Nagyvárad városa pályázatot hirdet a járványkórháznál megüresedett orvosi állásra. Havi fizetés 6000 lej; továbbá élelmezés. Pályázatokat december hó 1-ig kell beadni a városháza iktatóhivatalába.

Péntektől:

Virradat

Virradat Virradat Virradat
Filmpalace—Apolló

* A sütő- és kenyérsütő iparosok ma, szerdán délután 4 órakor az Iparoskörben igen fontos gyűlést tartanak.

Van gyermeke?

Ha igen, úgy nézze meg az Apolló mai műsorát.

* Az iparosok esti zárórája. Mindazok az iparosok, akik a zárórai törvényben megengedett kivételekkel élni akarnak, kérvényük elkészítése végett iparigazolványukkal az Ipartestületnél jelentkezzenek.

Filmpalace ma: Apáca naplója

* Az ipartestületi énekkar és zenekarba való jelentkezés. Azok az iparosok és az iparosokkal közösséget tartó polgárok, akik az énekkarban, vagy műkedvelő zenekarban közreműködni akarnak, az alábbi napokon jelentkezni sziveskedjenek. Az énekkarba hétfőn és csütörtökön este 8 órakor; a zenekarba pedig hétfőn és csütörtökön délután 4—8-ig az Iparoskörben.

Péntektől:

Virradat

Virradat Virradat Virradat
Filmpalace—Apolló

* A Tündérujjak novemberi számának tartalma: Villanylámpa-ernyők, Ajtófüggöny, Diszpárnák, Cspiketerítők, horgolásra, récezésre, Diszterítő motívummal, összeállításokkal. éhértérítő; Vállkendő, Horgolt mellény, Mikulás-ajándékok, Gyöngy-vállpántok, Nagy kelim 'erítő, Fület-vitrázok mintái. Ára 45 lej a Hegedűs híriparodában.

VI RRADAT—VI RRADAT

az Apollóba és Filmpalaceba

* Aviva-Barisszia Chanuka-est. A zsidóságnak nagy ünnepe a Chanuka. Ezen az ünnepnapon a zsidóság visszatekint a multa, hogy onnan merítsen a küzdelemre lelkesedést, erőt. A váradai Aviva-Barisszia a Vigadóban tartja meg december 8-án ezidei Chanuka estélyét. Műsorán, amelynek ismertetésére még visszatérünk, a sablontól messze elüthő művészsámok lesznek.

VI RRADAT—VI RRADAT

az Apollóba és Filmpalaceba

* Árlejtés fa- és szénszállításra. A polgármesteri hivatal 1929 február hó 8-án d. e. 9 órakor a városháza kis tanácstermében (I. emelet. 1. sz. szoba) nyilvános árlejtést fog tartani. 1. 9000 tonna szén és tüzifa beszerzése céljából. 2. 5500 tonna tüzifa beszerzése céljából. A szállítási feltételek a villamosmünel megtekinthetők, ugyanott mindennemű felvilágosítást megad az árlejtésre vonatkozólag.

VI RRADAT—VI RRADAT

az Apollóba és Filmpalaceba

Van gyermeke?

Ha igen, úgy nézze meg az Apolló mai műsorát

~~~~~

MOZI

FILMPALACE MÜSORA:

Szerdán: „Apáca naplója.

Csütörtök: Apáca naplója.

Pénteken: „Virradat”. A szezon leghatalmasabb slágere!

Filmpalace ma: Apáca naplója

APOLLÓ MOZGÓ MÜSORA:

Szerdán: Öreg ember nem vén ember.

Legközelebbi műsor: Virradat

Van gyermeke?

Ha igen, úgy nézze meg az Apolló mai műsorát.

HEYMAN-SZINKÖR HETI MÜSORA (Telefon 29.)

Szerdán s a következő napokon: Tilos a fölrt, Putty Liával. A legmulatságosabb katonafilm.

P U T T Y L I A
a Heyman-szinkörben

Petrovici
cukorkagvár

Str. Alexandri 28. szám alatt detail eladásra is berendezkedett, hol kizárólag friss csokoládék és bonbonok lesznek forgalomba hozva. 1034

Félreismert bűn

Allítólag már 1500-ra rug azoknak a száma, akik hamis értekezési bizonyítványt tudtak szerezni a Röser-féle magán-kereskedelmiben. Lehet, hogy a szám még nő, de lehet, hogy túlzott. Mindenesetre azt a tényt igazolja, hogy évtizedeken keresztül titokban tudott maradni Röser Edvin bűne és ezer, vagy ezeröttszáz büntárs között sem akadt egyetlen áruló. De vajjon tudatában voltak-e a bűnnek azok, akik törvénytelen módon jutottak a Röser-iskola bizonyítványaihoz? Tudatában voltak-e a Röser és a maguk bűnösségének a szülők, akik gyerekek éretlenségét busás összeggel megfizetett hivatalos okmánnyal cáfolatták meg? Ez a körülmény gondolkodóba ejti az embert. Mert szinte bizonyosra vehető, hogy Röser Edvint érdemtelenül megszerzhető bizonyítványért sok olyan törvénytisztelő szülő, vagy diák is fölkereste, aki csak most rémült a tettében rejülő végzetes hibára. Ártatlank-e vagy sem, nem aktuális a pesti ügyészség szempontjából, amely azt mondja, hogy nem érdek olyan emberek existenciáját fölborítani, akik hamis értekezéssel bár, de hivatásukat példás buzgalommal látták el és előmenetelüket megérdemelték. A tömeg kíváncsiságának izzó csóvját tehát kioltotta az ügyészi szó, a közönség elesik attól az élvezettől, hogy a Röser-iskola inkriminálható diákjainak zamatos névsorát olvassa, de vajjon megnyugvás-e ez azokra nézve, akik előtt a legfelsőbb bíróság saját lelkiismeretük? Nem kerülnek a társadalom ítélőszéke elé csak a bűnös tanárok, de nem érzik-e a bűn súlyát sok szülő s diák, akit a büntudat eddig még soha nem feszélyezett? Nem érez-e lemoshatatlan szégyenfoltot a becsületén az a tisztességes ember most, aki azt hitte, hogy a Röser-iskolában akinek van pénze, a tudatlanság ellenkezőjéről is fényes bizonyítványt szerezhet a szokás törvényei alapján?

Husz év óta üzte szabadon, minden korlát nélkül Röser bizonyítványgyára a munkáját. Nem csodálatos-e, hogy senkinek eddig még eszébe sem jutott Röser igazgatót felelősségre emlékeztetni? Egész Magyarországon s a mai utódállamok területén is évtizedek óta tud-

ta minden szülő, hogy Pesten vannak iskolák, ahol pénzért bizonyítványt lehet szerezni. És ezt a rendőrség, vagy a minisztérium mindaddig nem tudta. És soha senkinek a száján ki nem dördült a vád, hogy Röser, vagy a másik: csaló.

Vannak bűnrel terhelt emberek, akik képtelenek elfojtani magukban átkos örökségük szenvedélyét. De a legtöbb emberrel a bölcsőben vele ring a törvénytisztelet és a bűnnek a felismeréséhez való érzék. Am a bűn nagyon relatív és az igazi bűn a gyáva, megalázott mindennapi emberezek és milliók számára az, amelyet az ő társadalmuk, amelyhez tartoznak, annak tart. A magyar társadalom mindmostanáig nem ismerte föl Röser bűnösségét. Nem ismerte föl, mert soha sen-

kinek nem volt elég erkölcsi bátorsága ahhoz, hogy a rágalmazó ódiúmat viselje egy meggyőződésteljes óra mámorában, amikor bizonyítékok nélkül vádat emel. És megörlődött a kétely az évtizedek malomkövei között és ha nem is törvényesnek, de megbocsátottnak, megengedettnek kellett hinni a bizonyítványgyártást.

Minden társadalomnak megvannak a maga súlyos félreértései, kezdve az emberevő négeren.

Mi, itt a tévedések labirintusában járunk. A pesti titok foszforfeje végig sercent a gyufaskatulyán. Ennél a tűznél igazán nem lehet meglátni a kivézető utat. És vénasszony módjára panaszkodunk tovább:

— Sáp . . . sáp . . .

Marton István.

Vasárnap: a Magyar Párt első nagygyűlése

A Magyar Párt képviselőjelöltjei Nagyváradon és a vármegyében már ezen a héten megkezdik körutjukat és elmondják programbeszédjeiket.

Nagyváradon a Magyar Párt a programbeszéd elmondására, a propaganda gyűléseken kívül, két nagyszabású gyűlést tart a Kath. Kőr nagytermében és pedig

december 2-án, vasárnap délelőtt fél 11 órakor dr Jakabffy Elemér, Hegedüs Nándor és Szabó Károly,

december 9-én, vasárnap délelőtt fél 11 órakor Sándor József, dr Kotzó Jenő és Zágoni Dezső fejtik ki programjukat.

A Magyar Párt Nagyvárad közönségét ezeken a nagygyűléseken szeretettel várja.

Puticiu Traján dr volt rendőrprefektus a bécsi román követségen fog elhelyezkedni

Hir szerint Radoiu alkonzul utódja lesz

Amikor a liberális kormány bukásának első híre eljutott Nagyváradra, Puticiu Traján dr, akkori rendőrprefektus, az első expresszvonattal leutazott Bukarestbe. Senki sem tudta, hogy a nagyvárad volt rendőrprefektus miért ment el oly hirtelen. Közben Reu illés dr, rendőrprefektust visszahelyezték állásába, át is vette hivatalát, de Puticiu Traján dr he-

lyett, már Debau rendőrigazgató assisztált az átadásnál. Később jött a híre aztán, hogy Puticiu Traján dr-nak még a liberális kormány határozott szabadságot adott. A volt rendőrprefektus, mielőtt megkapta szabadságát, felesége társaságában vonatra ült és meg sem állott Bécsig. Most aztán az osztrák fővárosból az a hír érkezik, hogy Nagyvárad volt delegált rendőrprefektusa, nem is tér többé vissza, hanem

állandóan Bécsben fog tartózkodni, ahol a román követségnél nyert elhelyezést.

Beavatottak azt is tudják, hogy Puticiu Traján dr Radoiu alkonzul utódja lesz a bécsi román követségen.

IDEGEN LÉGIÓ

* 180 oldal a „Die Dame” autó héft novemberi szám. Kapható a Hegedüs Hirlapirodában.

IDEGEN LÉGIÓ

Harisnyák, kötött és rövidruka
Leitnernél a

Hőfelerke- áruházban

legjobb és legolcsóbbak!

Molnár Vilmos dr átvette a Zsidókórház vezetését

Tegnap este ünnepélyes keretek között vette át a nagyvárad Zsidókórház vezetését Molnár Vilmos dr., az újonnan megválasztott főorvos.

A kórház fenntartó Szentegylet nevében Leitner Lázár üdvözölte Molnár Vilmos dr-t és átadta neki az előjáróság nevében a megbízó levelet. Fischer Imre dr sebész-főorvos a kórház orvosi kara nevében mondott üdvözlő szavakat és figyelmeztette a főorvost a ráváró feladat súlyosságára. Kérte Fischer dr az új főorvost, hogy éppen e feladat súlyosságának tudatában vegye kötelességét.

Anca Gyula dr, a biharmegyei közpórház főorvosa a román orvosi kar és a közpórház nevében fejezte ki szerencsekívánatait, míg Roszkopf Béla dr a tudószanatórium, Rácz Rezső dr pedig a gyógyszerész egylet nevében gratuláltak. Radó Samuné a kórházat támogató nőegylet nevében beszélt.

Végül Molnár Vilmos dr megköszönte az üdvözléseket és kifejtette programját, amely röviden ebben foglalható össze: A belgyógyászati osztálynak a legmodernebb alapon való kiépítése, hogy a szegény ember azt élvezze a kórházban, amit a gazdag embernek vagy ona nyújthat.

NYITTER

FELHIVÁS!

Üzletátvevő ügyfelem megbízásából, felhívom Varga Lajos fűszerkereskedő (str. Denisianu 2.) hitelezőit, hogy követeléseiket irodámban 3 nap alatt jelentsék be. 1047

Dr Polgár András, ügyvéd
Cosbuc (Szalárdi-u.) 11.

Heyman szinkör

PUTTYLIA legmulatóságosabb katonafilmiét, a

Tilos a flört

Szerda este
nagy rádió
bemutató koncert

a PALACE KÁVÉHÁZBAN

Uj hangerősítővel
ellátott különleges
apparátuson.

Készül a bolsevistaellenes front

— Az Estilap eredeti távirata —

Belgrádból jelentik: Le Rond francia tábornok, aki legutóbb Bukarestben járt, kedden a szerb fővárosba érkezett.

Le Rond tábornok utjáról tudvalevőleg, rengeteget irtak az európai lapok. A tábornok bukaresti, belgrádi és varsói útját úgy magyarázták, hogy a tábornok Anglia és Franciaország megbízásából létre akarja hozni a kelet-európai államok bolsevistaellenes frontját. Ebbe

a szövetségbe angol és francia terv szerint lépne Magyarország is, miután az angol külügyi hivatal közvetítésével a közte és Románia közt icundáló vitás ügyeket elintézte.

A francia tábornok Belgrádban már nyomban, megérkezése után, rengeteget tárgyalt szerb politikai körökkel, azután pedig Bácsopolyára, a szerb király birtokára utazott audien-

Meghívó!

Magán- vagy üzleti ügyekbeni utazások alkalmával

BUDAPESTEN

a legkellemebb otthont nyújtja a legelőnyösebb feltételek mellett a keleti pályaudvar érkezési oldalával szemben levő

Grand Hotel Park nagy-szálloda

Budapest, VIII. Baross-tér 10. szám mert

20% engedményt kap

mint ezen lap előfizetője olcsó szobárainkból

10% engedményt kap

olcsó éttermi árainkból (Kifűző házi konyha)

5 pengőt megtakarít

autótaxi költséget, mert gyalog átföhet egy perc alatt a pályaudvarról

Nálunk otthon érzi magát!

Elsőrendű kiszolgálás, szigorúan családijelleg

Saját érdeke

ezen előnyök folytán, hogy okvetlenül nálunk szálljon meg. Előzetes szoba megrendelés ajánlatos.

Utlevél vizumokatleggyorsabban és legpontosabban a **HEGEDÜS HIRLAPIRODA** intéz. el.**Vizumárak:**

Fél magyar vizum	480 Lei
Osztrák	610 "
Francia	650 "
Német	1090 "
Olasz	630 "
Cseh	590 "
Magy. utl. hossz. I-es	250 "
II-es	1000 "
Jugoszláv vizum	850 "

Felvilágosítást bármilyen vizumról; Vidékieknek postán azonnal elintézzük.

Ha az orvos vese-, gyomor, méh-csuszamlás, sérvék és operációknál, áldott állapotban vagy gyermekágy után, haskötőt rendel, — akkor forduljon bizalommal

Kovács Sándornéhoz

Nilgerz-telep 779-3

Komol**A világ legújabb hajfestő szere.**

Minden színnyalatban. 10 perc alatt kész, nem ártalmas. Nem fogja a bőrt. Nem kopik le. Minden szín 100 százalékgig biztos. Felismerhetetlen natur színek. Mindenki meggyőződhet december 1-ig. Egy hajfestés 200 lei

Pödlöskei**hölgyfodrásznál**

Komol képviselő. Orsolya-zárda. Fodrászoknak díjtalan bemutatás egész nap. 965

SINCLAIR LEWIS nagy regénye

„Arrowsmith“

2 kötetben

Az orvos élete és küzdelme a modern társadalomban

Ara: 360 Lei

Szenzációs, érdekes regénytéma, hasonló még ehhez megírva nem volt

Rákosi Jenő jobban van

— Az Estilap eredeti távirata —

*Budapestről jelentik: Rákosi Jenő, az agg publicista, akinek betegsége felé aggodalommal néz most országok közönsége, a szerdára virradó éjszakaán jobban érezte magát. Orvosai biznak benne, hogy Rákosi Jenő fel fog épülni.***GÖRÖMBÖLYI JÁNOS VÁLASZA FOGEL MÚLT HETI NYILATKOZATÁRA**

Fogel István, a NAC ping-pongozója a Sporthirlap múlt hétfői számában egy nyilatkozatot adott, mely szerint én megsértettem — mondja Görömbölyi, a Törekvés főpénztárosa — és ő ezért ment vissza a NAC-ba. Ez nem áll. Az igazság az, hogy Fogel a Törekvés kizárta, mert a klubbal szemben inkorrektül viselkedett. Hogy ez mi volt, azt nem akarom részle-

tezni. Azt hiszem, ennyi elég is az igazsághoz! — fejezi be Görömbölyi válaszát.

Olcsón, szépen, gyorsan fest, tisztít, mos, vasal

Szabó László

halmelcstő

Take Ionescu (Körös)-utca 1. Bazárépület Bul. Reg. Ferdinand 2.

Hencserek részletre Mansberger kárpitósnaál, Reg. Ferd. 17.

APRÓHIRDETÉSEK**Levelezés**

NEMO jeligére level van a kiadóban. 519

LACKAM, választ hétfőn küldtünk, mindenki csókol 516

Lakás

HAROM szobás lakás dec. 1-re kiadó. Nicu Filipescu (Szarvas)-sor 15. 520

KERESEK 2—3—4 szobás lakásokat jól fizető feleimnek. Kétszobás lakás azonnalra, nem fürdőszobás Újvárosban. Üzlethelyiség forgalmas helyen műhelynek, fűszertüzetnek, bodegának dec. 1-re kiadó. Balázsné utóda Iorga Miklós (Zöldfa)-u. 21. fél 10-től fél 1-ig 635

MÉRLEGKÉPES könyvelő, aki a román, magyar és német nyelvet bírja, délutánra kerestetik. Írásbeli ajánlatok „Onálló munkakerő” jeligére kiadóra kéretnek. 514

Különfélék

JÖMENETELŰ forgalmas helyen levő fűszer- és csemege-üzlethez 150—200 ezer lei tőkével társat keresek. Bővebbet Halmos és Márton szövegüzletben megtudható. 522

BROKAT-cipők arany- és ezüstözését vállalom Gh. Lazár 12. (volt Uri-utca) 50. Bíró. 518

JÓ házikosztót esetleg lakással keresek központban Rimanóczy-utca 7. II. em. 510

Ocska,

használt, színehagyott

BŐRKABÁT

fesését vállalom

GÉP-PERMETEZŐ

eljárással. Bőrruháknek árkedvezmény.

STERN MIKLÓS

Petru Rares (Péter) utca 1/a.

ORADEA

1026

Alkalmazás

UJSÁGARUSITÁSHOZ 17, 18 éves fiukat, vagy embereket felvesszünk. Jelentkezni Mészáros-u. 4. Hirlaposztály. 496

ÜGYES fiukat „Estilap” árusításra felvesszünk. Jelentkezni a Hegedüs Hirlapirodában. 470

KÉT komoly nő főzőnőnek ajánlunk vidékre Capelei (Kápolna)-u. 5. 523

Adás-vevés

KOMOTOT megvételre keresek. Ezredévi Emléktár 18. 503

A „HERMES” áruház férfi, női divatcikkei legolcsóbbak Reg. Ferdinand 11. 513

FORGALMAS kenyérüzlet eladó, kifizető fiukat felvesszük. Cim a kiadóban 511

REGI üzletház lakással és üzlethelyiséggel Szalontán Tenkei-ut 32. bérbeadó. Értekezhetni ugyanott 515

KIRAKAT-állványt keresek megvételre Kurtág-Buttel. 521

GYERMEK-kocsik és székek, borrhidikulók olcsóbbak lettek, de csak a D'Orban Reg. Ferdinand-ut 18. 512

AUTOKAROSSERIAT, kocsit legolcsóbban készit, javit Komsa János Lebedei-u. 2. 517

6 KÖTETES Gräetz Zsidók története c. művét megvételre keresem. Cim: Hegedüs Hirlapirodában 9

Az eddigi legnagyobb könyvsiker!

Németországban eddig 250.000 példány fogyott el!

Dr. Th. H. van De Velde

a haariemi női klinika volt igazgatója

A Tökéletes HázasságA huszadik kiadás után magyarra fordította: **Dr. Feldmann Sándor**

KIVONAT A TARTALOMBÓL:

Házasság és nászházasság.
A nemi ösztön evolúciója.
A nemi érzések és a külső ingerek.
Az érett nő nemi élettana.
Előjáték és szerelmi játék.
A szerelem technikája.
A testi higiéné stb. stb.

Ignotus kritikája: „Ez a könyv bebizonyította, hogy igenis a szerelmet is könyvből kell tanulni”.

Számos színes illusztráció és tábla
Az albumalaku nagy díszmunka ára 850 lei.
Nőknek és kiskorúaknak rendelését nem fogadjuk el.

Utánvétellel szállítja a

Hegedüs Hirlapiroda
könyvoszlálya.**Ingyen apróhirdetés az Estilapban**

A Nagyvárad Estilap meg akarja hálálni olvasóinak azt a szeretetet, amit a lap iránt tanusítanak. Mindenki, aki a lapot állandóan olvassa, ingyen veheti igénybe a lap apróhirdetési rovatát.

Aki az Estilap tizenöt legutóbbi a pfejét behozza a kiadóhivatalba (Hegedüs Hirlapiroda), annak ingyen közlünk egy tiszta apróhirdetést.

Vegye meg, tegye el a Nagyvárad Estilapot és hirdetés formájában visszakapja azt az összeget, amit a lapért fizetett.

Sas-palota

Minden kereskedőnek és kereskedelmi alkalmazottnak nélkülözhetetlen

OREL GÉZA

most megjelent könyve

Árusítás technikája és léleklana

A magyar szakirodalomban úttörő munka, mely nemcsak az eladó és a vevő személyével foglalkozik, hanem a kirakatrendezést is bőven tárgyalja és sok hasznos képpel illusztrálja. — A rendkívül drágas kiállítású könyvnek

Ára 120 Lei.

Kapható

a Hegedüs Hirlapirodában

Ne fázzon

és ne aggassa, ha nincs pénze, hanem siessen részletfizetésre vásárolni a

Rottenberg Márton cég

confectio- és Textiláruházában. Str. Nic. Jorga (Zöldfa-utca) 15.

Új termései teáim megérkeztek. már 180 lettől kilója

Aszodi, Sas-passagé

Sonnenfeld Adolf-nyomda r. t.